

İÇİNDEKİLER

7. BASKIYA ÖNSÖZ.....	V
ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
KISALTMALAR	XXI

§ 1. TAŞIMA KAVRAMI, TAŞIMA HUKUKUNUN GELİŞİMİ VE TAŞIMA

MEVZUATI	1
I. Taşıma.....	1
II. Taşımanın Tarihçesi	3
III. Taşıma Hukukunun Gelişimi	5
IV. Taşıma Hukuku Mevzuatı	7
1. Genel Olarak	7
2. Ulusal Hukukta	9
A. Genel Düzenleme	9
B. Kara Yolu Taşımaları	10
a) Eşya Taşımaları	10
b) Yolcu Taşımaları.....	10
C. Demir Yolu Taşımaları	10
a) Eşya Taşımaları	10
b) Yolcu Taşımaları.....	11
D. Hava Yolu Taşımaları	12
E. Deniz Yolu Taşımaları	12
F. İç Su Taşımaları.....	13
G. Multimodal Taşımalar	13
H. Posta Taşımaları	14
3. Uluslararası Hukukta	15
A. Kara Yolu Taşımaları	15

B. Demir Yolu Taşımaları	17
a) Eşya Taşımaları	17
b) Yolcu Taşımaları	18
C. Hava Yolu Taşımaları	19
D. Deniz Yolu Taşımaları	21
E. İç Su Yolu Taşımaları	22
F. Multimodal Taşımalar	22
V. Taşıma Hukukunun Genel İlkeleri	23

§ 2. TAŞIMA SÖZLEŞMESİ27

I. Tanım	27
II. Taşıma Sözleşmesinin Unsurları	28
1. Taşıma Taahhüdü	28
2. Taşıma Ücreti	30
III. Taşıma Sözleşmesinin Kurulması	31
IV. Taşıma Sözleşmesinin Tarafları ve İlgilisi	32
1. Genel Olarak	32
2. Taşıyıcı	33
A. Asıl Taşıyıcı	33
B. Taşıyıcının Diğer Türleri	35
a) Fiilî Taşıyıcı	35
b) Alt Taşıyıcı	36
c) Müteakip Taşıyıcı	37
3. Gönderen veya Yolcu	40
4. Taşıma Sözleşmesinin İlgilisi: Gönderilen	41
5. Eşya Taşımalarında Taşınan Eşyanın Sahipleri	42
V. Taşıma Sözleşmesinin Hukukî Niteliği	42

§ 3. EŞYA TAŞIMA45

I. Genel Olarak	45
II. Eşya Taşıma Sözleşmesinden Doğan Haklar ve Borçlar	45
1. Taşıyıcının Borçları	45
A. Taşımayı Yerine Getirme Borcu	45

B. Eşyayı Teslim Borcu	47
C. Eşyaya Özen Gösterme Borcu	48
D. Talimatlara Uyuma Borcu.....	49
E. Taşıma Belgelerini Taşıma Süresince Bulundurma Borcu	51
F. Ödemeleri Tahsil ve Tahsil Edileni Verme Borcu.....	53
2. Taşıyıcının Hakları	54
A. Taşıma Ücreti Talep Etme Hakkı.....	54
B. Masrafları Talep Etme Hakkı	57
C. Bekleme Ücreti Talep Etme Hakkı	58
D. Ek Ücret Talep Etme Hakkı	62
E. Eşyayı İnceleme Hakkı	64
F. Eşyayı Tevdi Etme ve Diğer Tedbirler Alma Hakkı	65
G. Hapis Hakkı.....	67
3. Gönderenin Borçları.....	67
A. Taşıma Ücreti ve Masrafları Ödeme Borcu	67
B. Eşyayı Hazır Bulundurma Borcu	68
C. Taşınan Eşya Hakkında Doğru ve Yeterli Bilgi Verme Borcu.....	70
D. Yükleme ve Boşaltma Borcu.....	72
E. Eşyaları Ambalajlama ve İşaretleme Borcu	76
F. Taşıma Belgelerini Düzenleme ve Taşıyıcının Tasarrufuna Bırakma Borcu	78
G. Bekleme Ücreti Ödeme Borcu.....	78
4. Gönderenin Hakları.....	78
A. Emir ve Talimat Verme Hakkı	78
B. Sözleşmeyi Feshetme Hakkı	81
C. Kısmi Taşımayı Talep Hakkı	83
D. Tazminat Talep Etme Hakkı.....	84
5. Riziko Alanı Kavramı ve Bağlanan Sonuçlar	84
6. Gönderenin Tüketici Olmasına Bağlanan Sonuç	89
7. Sözleşme İlgilisi Gönderilenin Borcu	91
A. Taşıma Ücreti, Bekleme Ücreti ve Masrafları Ödeme Borcu	91
8. Gönderilenin Hakları	93
A. Taşınan Eşyanın Teslimini Talep Hakkı	93

B. Emir ve Talimat Verme Hakkı.....	94
C. Taşınan Eşyayı İnceleme Hakkı.....	97
D. Tazminat Talep Etme Hakkı.....	98
III. Taşıma Senedi.....	98
1. Genel Olarak.....	98
2. Taşıma Senedinin Düzenlenmesi.....	99
3. Taşıma Senedinin İçeriği.....	101
A. Düzenlenme Yeri ve Tarihi.....	102
B. Gönderenin Adı, Soyadı veya Ticaret Unvanı ve Adresi.....	102
C. Taşıyıcının Adı, Soyadı veya Ticaret Unvanı ve Adresi.....	102
D. Eşyanın Teslim Alınacağı Yer ve Gün ile Teslim Edileceği Yer.....	103
E. Gönderilenin Adı, Soyadı veya Ticaret Unvanı ile Adresi.....	103
F. Bildirim Adresi.....	104
G. Eşyanın İşaretleri İle Ambalajının Çeşidi.....	104
H. Taşınacak Paketlerin Sayısı, İşaretleri ve Numaraları.....	105
İ. Eşyanın Net Olmayan Ağırlığı veya Başka Şekilde Beyan Edilen Miktarı.....	106
J. Taşımanın Yapılacağı Süre.....	106
K. Taşıma Ücreti ve Giderler.....	107
L. Teslimde Ödeme Kaydı.....	108
M. Eşyanın Gümrük ve Resmi İşlemlerine İlişkin Talimatlar.....	109
N. Üstü Açık Araç veya Güvertede Taşımaya İlişkin Kayıt.....	109
4. Özel Düzenlemelerde Yer Alan Taşıma Senetlerinin İçerikleri.....	110
5. Taşıma Senedinin İspat Gücü.....	111
A. Taşıma Sözleşmesinin Varlığı, İçeriği ve Eşyanın Taşıyıcıya Teslimi.....	111
B. Eşyaları Dış Görünüşü, Taşınan Paketlerin Sayısı ve İşaretleri İle Numaralar.....	113
C. Eşyanın Net Olmayan Ağırlığı veya Başka Şekilde Beyan Edilen Miktarı ya da Taşınacak Paketlerin İçeriği.....	115
D. Denetleme Yükümlülüğü.....	117
E. Karinelerin Özellikleri.....	118
F. Diğer Düzenlemelerde Taşıma Senedine Tanınan İspat Gücü.....	118

IV. Yük Senedi	122
V. Refakat Belgeleri.....	123
VI. Taşımanın Yapılması	126
1. Eşyaların Taşıyıcıya Teslimi	126
2. Yükleme	127
A. Yükleme Süresi.....	127
B. Bekleme Süresi.....	129
C. Yüklemenin Yapılmaması veya Gecikmesi	130
D. Kısmi Yükleme	132
E. Taşıma Öncesi Gönderenin Talepleri	132
F. Gönderenin Kusursuz Sorumluluğu.....	133
3. Yükleme Sonrası Taşıma Evresi	133
A. Taşımanın Yürütülmesi.....	133
B. Taşıma Sırasındaki Talimatlar	134
a) Talimat Hakkının Özellikleri ve Kazanılması	134
b) Talimat Hakkının İçeriği ve Kapsamı	136
c) Taşıyıcının Talimatı Yerine Getirmekten Kaçınabileceği Hâller	137
d) Talimatlar İçin Gider, Ücret ve Avans Talebi	139
e) Talimatın Şekli ve Kullanılması	140
C. Taşıma ve Teslim Engelleri	142
a) Taşıma ve Teslim Engeli Kavramları	142
b) Talimat Alma Yükümlülüğü	144
aa) Talimat Verme Yetkisi.....	144
bb) Talimatın Uygulanması	146
c) Taşıyıcının Taşıma ve Teslim Engellerinden Doğan Talep Hakları	147
4. Boşaltma	148
VII. Taşıyıcının Sorumluluğu.....	149
1. Genel Olarak	149
2. Ziya ve Hasar Sorumluluğu.....	150
A. Tam Ziya	150
B. Kısmi Ziya	151

C. Hasar	152
D. Eşyaya Özen Borcunun İhlali	154
E. Eşyayı Koruma Borcunun İhlali İle Zarar Arasındaki İlliyet Bağı	156
3. Gecikme Sorumluluğu	157
A. Taşıma Süresi	157
B. Taşımanın Taşıma Süresi İçinde Bitirilememesi	159
4. Ziya Karinesi	159
VIII. Taşıyıcının Sorumluluğunun Hukukî Niteliği	162
IX. Taşıyıcının Sorumluluktan Kurtulması	164
1. Sorumluluktan Kurtulmada Genel Sebepler	164
A. Taşıyıcının Kaçınamayacağı Sonuçlarını Önleyemeyeceği Sebepler	164
B. Gönderen veya Gönderilenin Bir Davranışı ya da Eşyanın Özel Ayıbı	171
a) Gönderen veya Gönderilenin Bir Davranışının Zarara Yol Açması	171
b) Eşyanın Özel Ayıbı	175
2. Sorumluluktan Kurtulmada Özel Sebepler	177
A. Sözleşmeye veya Teamüle Göre Üstü Açık Araçla Taşıma Yapılması	177
B. Eşyaların Gönderen Tarafından Yetersiz Ambalajlanması	179
C. Eşyaların Gönderen, Gönderilen veya Bunlar Adına Hareket Edenler Tarafından İşleme Tabi Tutulması, Yüklmesi ve Boşaltılması	181
D. Eşyaların Doğal Niteliği	182
E. Yetersiz ve Hatalı Etiketlenmiş Eşyalar	185
F. Canlı Hayvan Taşınması	186
G. Gümrük Kanunu ve Diğer Düzenlemelerin Etkisi	187
3. Özel Düzenlemelerinde Taşıyıcının Sorumluluğu ve Sorumluluktan Kurtulması	188
A. Hava Yolu Taşımalarında	188
B. Demir Yolu Taşımalarında	190
X. Taşıyıcının Yardımcılarından Doğan Sorumluluğu	193
1. Genel Olarak	193

2. Taşıyıcı Yardımcısı Kavramı	194
A. Taşıyıcının Kendi Adamları	194
B. Taşıyıcının Yararlandığı Kişiler	195
3. Sorumluluğun Şartları	196
A. Taşıyıcı Yardımcılarının Fiil ve Eylemsizlikleri	196
B. Fiil veya Eylemsizliğin Zarara Neden Olması	197
4. Diğer Düzenlemelerde Taşıyıcının Yardımcılarından Doğan Sorumluluğu.....	198
A. Hava Yolu Taşımalarında	198
B. Demir Yolu Taşımalarında	199
XI. Fiilî Taşıyıcı ve Fiilî Taşıyıcının Sorumluluğu	200
1. Fiilî Taşıyıcı Kavramı	200
2. Fiilî Taşıyıcının Sorumluluğu.....	203
XII. Taşıyıcının Sözleşme Dışı Sorumluluğu	207
XIII. Taşıyıcının Tazminat Yükümlülüğü.....	209
1. Taşıma Hukukunda Zarar İle Tazminat.....	209
2. Tazminatın Belirlenmesi.....	209
A. Zıya Hâlinde.....	209
B. Hasar Hâlinde	214
C. Eşya Zararı Dışındaki Diğer Giderlerin Tazmini.....	215
D. Gecikme Hâlinde	217
XIV. Taşıyıcının Sorumluluğunun Sınırlanması	219
1. Eşyanın Ağırlığı Esas Olarak Belli Bir Değerle Sınırlama	219
2. Sınırlamanın İstisnaları.....	223
A. Belli Bir Değerin Taşıma Senedine Geçirilmesi ve Bunun Taşıyıcı Tarafından Kabulü	223
B. Zararın Taşıyıcının Kasten veya Pervasızca Bir Davranışından Doğması.....	224
C. Diğer Taşıma Düzenlemelerinde İstisnalar.....	225
D. Diğer Zararlarda Taşıyıcının Sorumluluğunun Sınırı	225
XV. Zıya ve Hasarın Tespiti ve Bildirim	226
1. Genel Olarak	226
2. Tespit ve Bildirimin İçeriği.....	227
3. Tespit Zamanı ve Bildirim.....	228

4. Tespit ve Bildirimin Şekli.....	230
5. Gecikmenin Bildirilmesi	232
6. Diğer Taşıma Hukuku Kurallarında Tespit ve Bildirim.....	233
XVI. Taşıyıcının Sorumluluğunda Zamanaşımı ve Hak Düşümü	235
1. Genel Olarak	235
2. TTK'ya Göre	235
3. CMR'ye Göre.....	237
4. TSHK'ya Göre	239
5. MoK'a Göre.....	240
6. RDİN'e Göre	240
7. CIM'e Göre.....	241
8. Hakkın Def'i Olarak İleri Sürülmesi	241
XVII. Taşıma Hukukunda Kast ve Kasta Eş Değer Kusurun Etkisi	243
XVIII. Eşya Taşımalarında Yetkili Mahkeme.....	246
XIX. Taşıyıcının Hapis Hakkı	247
1. Genel Olarak	247
2. Hapis Hakkının İçeriği	248
3. Hapis Hakkının Taşıma Senedi Vasıtasıyla Kullanılması	250
4. Hapis Hakkının Paraya Çevrilmesi.....	251
5. Birden Çok Taşıyıcının Varlığında Hapis Hakkı	252
6. Birden Çok Hapis Hakkının Sırası	253
§ 4. TAŞINMA EŞYASI TAŞIMASI	255
I. Taşınma Eşyası Taşınması Kavramı ve Uygulanacak Hükümler	255
1. Genel Olarak	255
2. Taşınma Eşyası Taşınması Sözleşmesinin Unsurları	255
A. Taşıma Sözleşmesi	255
B. Taşınma Eşyası	255
3. Uygulanacak Hükümler.....	257
II. Taşıyıcının Borçları.....	257
1. Taşıyıcının Genel Yükümlülükleri.....	257
2. Taşıyıcının Özel Yükümlülükleri	258
A. Mobilyaların Sökülmesi ve Kurulması	258

B. Eşyanın Yüklenmesi ve Boşaltılması	259
C. Eşyaların Ambalajlanması ve İşaretlenmesi	260
D. Diğer İşlemlerin Yerine Getirilmesi	260
III. Taşıyıcının Hakları	261
1. Genel Olarak	261
2. Gönderenin Bilgilendirme Yükümlülüğü	261
A. Taşınma Eşyasının Tehlikeli Eşya Olması	262
B. Gerekli Gümrük Kuralları ve Yönetime İlişkin Diğer Hükümler.....	263
3. Gönderenin Sorumluluğundan Doğan Tazminat Hakkı.....	264
IV. Taşıyıcının Sorumluluğu	265
1. Genel Olarak	265
2. Taşıyıcının Sorumluluktan Kurtulması.....	266
A. Genel Sebepler	266
B. Özel Sebepler	267
a) Taşıyıcının, Değerli Maden, Taş, Mücevher, Posta Pulu, Madeni Para, Belge veya Kıymetli Evrak Taşınması	268
b) Gönderen Tarafından Yapılan Paketleme veya Etiketlemenin Yetersizliği	268
c) Taşınan Eşyanın Gönderen Tarafından İşleme Tabi Tutulmuş, Yüklenmiş veya Boşaltılmış Olması.....	268
d) Taşıyıcı Tarafından Ambalajlanmamış Olan Eşya Taşınması	269
e) Taşıyıcının, Muhtemel Hasar Tehlikesi İçin Uyarmasına Rağmen, Yükleme ve Boşaltma Yerindeki Şartlara Uygun Olmayan Eşyanın Yüklenmesi veya Boşaltılması	269
f) Canlı Hayvan veya Bitki Taşınması	270
g) Eşyanın Doğal veya Ayıplı Yapısı Dolayısıyla Kolaylıkla Zarar Görebilecek Nitelikte Olması	270
V. Taşıyıcının Sorumluluğunun Sınırı.....	270
1. Sınır ve Hesaplanması	270
2. Sorumluluğu Sınırlama Hakkının Kaybı	271
VI. Ziya ve Hasarın Bildirilmesi	272

§ 5. DEĞİŞİK TÜR ARAÇLARLA TAŞIMA.....275

I. Değişik Tür Araçlarla Taşıma Sözleşmesi	275
II. Değişik Tür Araçlarla Taşıma Sözleşmesinin Hukukî Niteliği	278
III. Değişik Tür Araçlarla Taşımada Taşıyıcı	280
IV. Değişik Tür Araçlarla Taşımada Taşıyıcının Sorumluluğu.....	281
1. Genel Olarak	281
2. TTK'da Sorumluluğun Düzenlenişi	284
A. Genel Olarak	284
B. Bilinen Zarar Yerinde.....	284
a) Farklı Farazi Kısmi Taşıma Hukuku	285
b) Bilinen Zarar Yerinin İspatlanması.....	286
C. Bilinmeyen Zarar Yerinde.....	288
3. Değişik Tür Taşıtlarla Yapılan Taşımada Bildirim ve Zamanaşımı.....	288
A. Zararın Bildirilmesi	288
B. Zamanaşımı.....	290
V. Değişik Tür Araçlarla Taşınma Eşyası Taşınması	292

§ 6. YOLCU TAŞIMA.....293

I. Yolcu Taşımaya Uygulanacak Hükümler	293
II. Sefere İlişkin Düzenlemeler	294
1. Sefer Başlangıcı.....	294
A. Taşıyıcının Koyduğu Kurallar	294
B. Seferin Yapılamaması.....	294
C. Yolculuğun Başlangıcında Seferin Gecikmesi	297
2. Sefer Esnasında Yolculuğun Gecikmesi.....	298
A. Yolun Değiştirilmesi	298
B. Zorunlu Sebeplerle.....	299
3. Seferin Duraklaması.....	300
III. Taşıyıcının Sorumluluğu.....	300
1. Cismani Zararlardan Sorumluluk	300
A. Kara Yolu Taşımalarında.....	301

B. Demir Yolu Taşımalarında	302
C. Hava Yolu Taşımalarında	305
2. Bagajdan Doğan Sorumluluk.....	306
3. Gecikmeden Doğan Sorumluluk	310
§ 7. TAŞIMA İŞLERİ KOMİSYONCUSU	313
I. Taşıma İşleri Komisyonculuğu Sözleşmesi	313
1. Sözleşmenin Özellikleri ve Unsurları.....	313
2. Sözleşmede Tarafların Hak ve Borçları.....	316
A. Taşıma İşleri Komisyoncusunun Borçları.....	316
a) Gönderenin Menfaatlerini Gözetme ve Talimatlarına Uyma Yükümlülüğü	316
b) Eşyanın Taşınmasını Sağlama Borcu	317
c) Gönderenin Belirlediği Bedele Uyma Yükümlülüğü	318
d) Gönderene Bilgi ve Hesap Verme Yükümlülüğü.....	318
B. Sözleşme Gereği Ortaya Çıkabilecek Yükümlülükler	319
a) Eşyanın Sigortalanması, Ambalajlaması, İşaretlenmesi, Gümrüklenmesi	319
b) Eşyayı Teslim Alma, Teslim Etme, Yükleme ve Boşaltma Yükümlülüğü.....	320
c) Taşıyıcının İfasını Garanti Etme Yükümlülüğü	320
C. Gönderenin Borçları	320
a) Komisyon Ücretini Ödeme Borcu	320
b) Masrafları Ödeme Borcu	321
c) Eşyayı Ambalajlama ve İşaretleme Yükümlülüğü	322
d) Eşyanın Taşıttırılması İçin Gerekli Bilgi ve Belgeleri Sağlama Yükümlülüğü	322
e) Zararları Tazmin Etme Yükümlülüğü	323
II. Taşıma İşleri Komisyoncusunun Sorumluluğu	323
1. Zıya ve Hasardan Sorumluluk, Kapsamı ve Şartları	323
2. Diğer Zararlardan Sorumluluk.....	326
3. Taşıma İşleri Komisyoncusunun Yardımcılardan Doğan Sorumluluğu.....	327
A. Taşıma İşleri Komisyoncusunun Adamları.....	327

B. Sorumluluğun Şartları	327
C. Sorumluluktan Doğan Tazminat	328
III. Taşıma İşleri Komisyoncusunun Taşıma İşini Üzerine Alması	328
IV. Taşıma İşleri Komisyoncusunun Hapis Hakkı.....	331
V. Zamanaşımı	332
KAYNAKÇA	333